

Türk Nöroşirürji Derneği 38. Bilimsel Kongresi

19. Nöroşirürji Hemşireliği Kongresi
2. Türk Alman Nöroşirürji Toplantısı

10-13 Nisan 2025 Rixos Sungate, Antalya

'Sınırları aşmak'

**HEMŞİRELİK SÖZLÜ
SUNUMLAR**

www.tnd2025.org

HB-001 / Nöroşirürji Hemşireliği

VENTRİKÜLOPERİTONEAL ŞANTIN DİSTAL UCUNUN ANÜSTEN ÇIKMASI VE HEMŞİRELİK BAKIMI**Rüveyda Aydın¹, Mehtap İnel¹, Keziban Şirin¹, Gülşah Köse²**¹*İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi, Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı, İstanbul*²*Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Muğla*

Giriş: Ventriküloperitoneal (VP) şant, hidrosefali tedavisinde kullanılmaktadır ve distal ucu nadiren gastrointestinal perforasyon gibi ciddi komplikasyonlara neden olmaktadır. Bu olgu sunumunda, VP şantının distal ucu anüsten çıkan bir hasta sunulmuştur.

Gereçler ve Yöntem: Trakeostomisi olan 41 yaşındaki kadın hasta, dışkılama sonrası anüsünden sarkan bir kablo olduğunu fark ederek acil servise başvurmuştur. Hastanın VP şant takılma öyküsü olup, son bir aydır batında şişlik ve kızarıklık şikayetleri olmasına rağmen bilgi eksikliği nedeniyle polikliniğe başvurmamıştır. Verilerin kullanılması için hasta yakınından yazılı onam alınmıştır.

Sonuçlar: Radyolojik incelemelerde şantın distal ucunun rektosigmoid bileşkeden geçerek anal kanaldan 2.5 cm dışarı çıktığı belirlenmiştir. Hasta, nöroşirürji ve genel cerrahi ekipleri tarafından ameliyata alınarak şant çıkarılmış, kolonoskopi ile barsağın onarımı yapılmış ve eksternal ventriküler drenaj (EVD) kateteri takılmıştır. Hasta bilinci kapalı olarak yoğun bakım ünitesinde takip edilmektedir. Kültür örneklerinde üreme olması üzerine intratekal ve intravenöz antibiyotik tedavisi başlanmıştır.

Tartışma: Hemşirelik girişimleri olarak hastanın yaşam bulguları, bilinç durumu, pupil reaksiyonları ve motor gücü değerlendirilmiştir. Antibiyoterapisi uygulanan hastanın enfeksiyon belirtisi ve bulguları takip edilmiştir. Trakeostomi, kateter ve cerrahi yara bakımı sağlanmıştır. EVD kateterinin drenaj miktarı, akışı ve rengi gözlemlenmiştir. Kafa içi basınç takibi yapılmış, yükseldiğinde hekimlere haber verilmiştir. Yatak başı 30-45 derece yükseltilmiştir. Fokal nöbet aktivitesi gözlemlenmiştir. Hava yolu, solunum ve dolaşım güvenliği sağlanmıştır. Yatak içi travma ve düşme riskine yönelik gerekli önlemler alınmıştır. Barsak hareketleri izlenmiş, normal fonksiyon sağlandığında nazogastrik tüp ile beslenmeye başlanmıştır. Normovolemiyi sağlamak için aldığı ve çıkardığı sıvı takibi yapılmıştır. Hijyen gereksinimleri karşılanmış, düzenli pozisyon verilmiş ve antiembolik çorap giydirilmiştir. Hasta yakınlarına bakım süreci, komplikasyonlar ve taburculuk sonrası dikkat edilmesi gerekenler hakkında eğitim verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ventriküloperitoneal şant, hemşirelik bakımı, komplikasyon

HB-002 / Nöroşirürji Hemşireliği

BEYİN CERRAHİSİ YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDE MORTALİTE ORANLARI: BİR YILLIK SÜRECİN RETROSPEKTİF DEĞERLENDİRİLMESİ**Havva Doğan***Mersin Üniversitesi Hastanesi, Mersin*

Giriş: Yoğun bakım ünitesinde (YBÜ) yatan cerrahi hastalarında, kompli-

kasyon riski ve mortalite oranlarının yüksekliği hemşirelik bakım girişimlerinin kalitesi ve yeterli düzeyde olmasını gerektirir.

Gereçler ve Yöntem: Beyin cerrahisi YBÜ'de yatarak tedavi gören hastaların demografik özelliklerinin, yoğun bakım kabul kriterlerinin ve bununla ilişkili mortalite oranlarının retrospektif olarak değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. YBÜ'de 1 Ocak 2024-31 Aralık 2024 arasında yatan 15 yaş ve üzeri toplam 69 hastanın kayıtları örnekleme alındı. Çalışmada hastaların yaş, cinsiyet gibi demografik özellikleri, tıbbi tanıları ve YBÜ'ye kabul edilmiş endikasyonlarına göre dağılımları, Glaskow Koma Skalaları (GKS), mortalite hızları, YBÜ'deki süreçleri ve mortaliteye etki eden etkenlere yönelik kayıtları bir yıl geriye dönük olarak incelendi. Çalışmanın verileri hasta dosyalarından araştırmacı tarafından hazırlanan veri toplama formu ile toplandı. Elden edilen bulguların değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistikler kullanıldı. Hastaların %59,7'si erkekti ve %66,1'inin GKS gerilemesi mevcuttu. Hastaların %39,9'u kanama, %20,8'i intrakranial kitle ve %12,5'i arac dışı trafik kazası tanısıyla interne edildi. Hastaların tamamı entübe olarak takip edilmiş olup entübasyon süreleri 1-25 gün aralığındaydı. Hastaların YBÜ'de kalış süresi %33,3 ile 1-7 gündü.

Sonuçlar: YBÜ'ye kabul edilen hastaların etkin hemşirelik bakım süreci ile erken tanılama ve müdahaleleri yapılmış olup, mekanik ventilasyon uygulamasına 1. günde başlanarak mortalitenin beklenenin altında olması sağlanmıştır. Hastalarımızın beslenme ihtiyaçlarının da erken dönemde belirlenmesi ile mortalite oranlarında düşüş olacağı düşünülmektedir.

Tartışma: Bulgularımız doğrultusunda yapılan çalışma sonuçları incelendiğinde cerrahi yoğun bakım ünitelerinde mortalite oranların azaltılmasında kaliteli bir hemşirelik bakımının önemli olduğu görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Beyin cerrahisi, hemşirelik, mortalite, yoğun bakım

HB-007 / Nöroşirürji Hemşireliği

LOMBER DİSK HERNİSİ CERRAHİSİ PLANLANAN HASTALARIN YAŞADIKLARI AĞRININ BİLİŞSEL İNTRÜZYONUNUN CERRAHİ KORKU İLE İLİŞKİSİ**Keziban Öztürk¹, Aynur Sönmez², Gülşah Bektaş², Hülya Bulut¹**¹*Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara*²*Gazi Hastanesi Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği, Ankara*

Giriş: Bel ağrısı şikayeti ile yatışı yapılan lomber disk hernili hastaların cerrahi işlem öncesi dönemde yaşadıkları ağrının bilişsel intrüzyonu ile cerrahi korkusunun ilişkisini belirlemektir.

Gereçler ve Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı ve ilişkisel tiptedir. Araştırma örnekleme, web tabanlı (calculator.net) örneklem büyüklüğü hesaplama aracı yardımıyla, evreni bilinen örnekleme yöntemi kullanılarak %5 hata payı ve %90 güvenlik seviyesinde 127 hastadan oluşması gerektiği şeklinde hesaplanmıştır. Çalışmanın verileri "Katılımcı Bilgi Formu", "Ağrının Bilişsel İntrüzyonu Ölçeği" ve "Cerrahi Korku Ölçeği" ile yüz yüze görüşme yöntemiyle toplanmaktadır. Verilerin analizinde IBM SPSS 22.0 kullanılmaktadır. Hastaların tanımlayıcı özelliklerine ait veriler sayı, yüzde, minimum, maksimum, ortalama ve standart sapma ile değerlendirilecektir. Verilerin normal dağılım özellikleri Shapiro-Walk testi ile değerlendirilecektir. Verilerin normal dağılım gösterme durumuna göre analiz testlerine karar verilecektir.

Sonuçlar: Araştırmanın veri toplama süreci devam etmektedir. Sunumda ilk bulgulara ait analiz sonuçları verilecektir.

Tartışma: Lomber disk hernisi cerrahisi olacak hastaların işlem öncesi yaşadığı ağrının bilişsel intrüzyonunun ve cerrahi korku durumlarının belirlenmesi ve arasındaki ilişkinin ortaya konulmasıyla; ağrının uygun şekilde yönetilmesi, işlem öncesi, sırası ve sonrası yaşanacak süreçlerin ve tedaviye uyumlarının iyileştirilmesinde atılacak adımların hemşirelik bakımının iyileştirilmesi ve kalitesini arttıracakları düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ağrı intrüzyonu, cerrahi korku, lomber disk hernisi, hemşirelik

HB-008 / Nöroşirürji Hemşireliği

HEMŞİRELİK HİZMETLERİ YÖNETİMİNDE YAPAY ZEKA UYGULAMALARININ SWOT ANALİZİ

Funda Aydın Özlemek, Asuman Küçük, Özlem Eski Çiçek, Uzay Erdoğan

Bakırköy Prof. Mazhar Osman Ruh ve Sinir Hastalıkları Eğitim Araştırma Hastanesi, İstanbul

Giriş: Hemşirelik hizmetleri yönetiminde yapay zeka uygulamaları ile ilgili SWOT analizi çalışması ile güçlü yönler, zayıf yönler ve iç ve dış çevreden gelen fırsat ve tehditleri tespit etmektir.

Gereçler ve Yöntem: Yapay zeka uygulamaları ile ilgili “yapay zeka”, “hemşirelik” ve “yönetim” anahtar kelimeleri kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. SWOT analizi, literatür taraması sonucunda elde edilen veriler doğrultusunda yapılmıştır.

Sonuçlar: SWOT analizi sonucunda, hemşirelik hizmetleri yönetiminde yapay zeka uygulamalarının güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatlar ve tehditler tespit edilmiştir. Güçlü yönler arasında; yapay zekanın hemşirelik yönetimi süreçlerini hızlandırması, hemşirelerin hasta bakımı ve iletişime daha fazla zaman ayırabilmesine olanak tanınması yer almaktadır. Zayıf yönler arasında ise; yapay zeka uygulamalarına yönelik eğitimlerin yetersizliği, bu durumun uygulamaların pratikte yaygınlaşmasını engellemesi, hemşirelerin ilgili alanlarda deneyim kazanma olanaklarını sınırlaması ve yapay zekanın güncel hemşirelik uygulamalarına entegrasyonunun kısıtlı olması nedeniyle gelişiminin sınırlı kalması yer almaktadır. Yapay zeka uygulamalarının sunduğu fırsatlar, yaşlanan nüfus ile artan hemşirelik hizmeti ihtiyacı yapay zeka destekli yönetim uygulamalarının artması ile daha az sayıda hemşire ile karşılanıyor olması, azalan iş yükü ile çalışan memnuniyetinin artmasıdır. Yapay zekanın hasta ve çalışan verilerini kullanması, etik ikilemlere ve kişisel verilerin korunması konusunda zorluklara neden olabilir. Ayrıca, bu uygulamaların süreçlerde insani empatiyi azaltma riski taşıdığı düşünülmektedir.

Tartışma: Bu çalışma alanda devam eden yapay zeka tartışmalarına yön verecek ve ileri çalışmalara ışık tutacaktır.

Anahtar Sözcükler: Yapay zeka, hemşirelik, yönetim

HB-009 / Nöroşirürji Hemşireliği

BEYİN TÜMÖRÜ HASTALARINDA KARŞILANAMAYAN HEMŞİRELİK BAKIMI İLE İLGİLİ CERRAHİ HEMŞİRELERİNİN DENEYİMLERİ: NİTEL TANIMLAYICI ÇALIŞMA

Burcu Totur Dikmen¹, Nurhan Bayraktar²

¹*Yakın Doğu Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Lefkoşa, KKTC*

²*Atılım Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara*

Giriş: Karşılanamayan hemşirelik bakımı, dünya çapında önemli sağlık sorunlarından biridir. Karşılanamayan hemşirelik bakımı, hasta bakımında gereksinim duyulan bakımın tamamının ya da bir kısmının ertelenmesi, ihmal edilmesi olarak tanımlanmaktadır. Karşılanamayan hemşirelik bakımı, özellikle beyin tümörü hastalarında uzun süreli bakım gereksinimi nedeniyle, hasta güvenliğini ve kaliteli hasta bakımını olumsuz etkilemektedir. Bununla birlikte, hemşireler üzerinde yoğun strese ve düşük benlik saygısının oluşmasına, hemşirelerin kendilerini suçlu ve yetersiz hissetmesine neden olmaktadır. Literatürde, karşılanamayan hemşirelik bakımı ile ilgili niceliksel çalışmalar mevcut olup, hemşirelerin bu konudaki deneyimlerini değerlendiren niteliksel çalışmaların sayısı azdır. Bu çalışma, cerrahi hemşirelerinin, beyin tümörü hastalarında kaçırılan hemşirelik bakımı ile ilgili deneyimlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Gereçler ve Yöntem: Çalışma, Ocak-Şubat 2025 tarihleri arasında bir üniversite hastanesinin cerrahi servisi hemşireleri ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma kapsamına, altı kadın ve dört erkek olmak üzere, toplam 10 hemşire alınmıştır. Veri toplama formu, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, çalışmaya katılan hemşirelerin kişisel bilgileri, ikinci bölümde yarı yapılandırılmış görüşme soruları yer almaktadır. Tüm verilerin değerlendirilmesinde van Manen (2007) tarafından geliştirilen tematik yansıtma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın temaları, bedensellik, ilişkisellik, mekansallık ve geçicilik gibi varoluşsal kavramlar içerisine konumlandırılmıştır.

Sonuçlar: Hemşirelerin yaş ortalaması 27,2±4,3 yıl ve mesleki tecrübe ortalaması 6,24±2,5 yıldır. Hastanın genel durumu, iletişim, hemşire değişim hızı ve hasta yakınları gibi temalar ve ilişkili alt temalar belirlenmiştir.

Tartışma: Yapılan çalışmalarda, karşılanamayan hemşirelik bakımı, hastalar, çalışanlar ve sağlık kurumları açısından önemli bir sorun olduğu gösterilmiştir. Karşılanamayan hemşirelik bakımında, yönetim sistemi, hemşire sayısı, disiplinler arası iletişim, yaş, cinsiyet ve hemşirelerin iş deneyimi gibi çeşitli faktörlerin rol oynadığı belirtilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Karşılanamayan hemşirelik bakımı, cerrahi hemşireleri, deneyimler

HB-010 / Nöroşirürji Hemşireliği

TÜRKİYE’DE İLK SİYAM İKİZİ AYIRMA AMELİYATINDA HEMŞİRELİK EKİP ÇALIŞMASI VE ORGANİZASYONU

Yasemin Uzunöz, Harun Demirci, Aydın Türkmen

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi, Ankara

Giriş: Türkiye’de bir ilk olarak gerçekleştirilen Siyam ikizi ayırma ameliyatı, sağlık alanında multidisipliner ekip çalışmasının ve organizasyonunun önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Bu çalışma, Ankara Bilkent Şehir Hastanesi’nde gerçekleştirilen operasyonun hemşirelik boyutuna odaklanarak, ameliyat sürecindeki organizasyon, ekip koordinasyonu ve preoperatif, intraoperatif ile postoperatif hemşirelik yaklaşımlarını ele almaktadır.

Gereçler ve Yöntem: Bu bildiride, Ankara Bilkent Şehir Hastanesi’nde gerçekleştirilen Siyam ikizi ayırma ameliyatında hemşirelik ekibinin organizasyonu ve süreç yönetimi detaylı olarak incelenmiştir. Ameliyat, iki aşı-

malı olarak planlanmış olup, ilk aşamada cilt altına doku genişletici materyal (expander) yerleştirilmiş, ikinci aşamada ise ikizlerin ayrılma ameliyatı gerçekleştirilmiştir. Yaklaşık 60 kişilik bir ekip ile yürütülen bu ameliyatın hemşirelik boyutu, sterilizasyon, cerrahi ekipman hazırlığı, intraoperatif organizasyon ve ekip koordinasyonu açısından değerlendirilmiştir.

Sonuçlar: Operasyon sürecinde ameliyathane hemşire ekibi, ameliyat öncesinde eksiksiz cerrahi set hazırlığını gerçekleştirmiş, intraoperatif düzende sterilizasyon ve giriş-çıkış kontrolü sağlamış ve postoperatif dönemde hasta bakımının sürekliliğini yürütmüştür. Ameliyat boyunca, ameliyathane ekibinin düzenli görev değişimleri planlanmış ve yeterli işgücü dağılımı sağlanmıştır. Bebekler ayrıldıktan sonra ameliyat ekibinin bölünerek yoğun bakıma devir sürecini organize etmesi, operasyonun başarıyla tamamlanmasını sağlayan kritik unsurlardan biri olmuştur.

Tartışma: Bu çalışma, büyük çapta bir cerrahi müdahalede hemşirelik organizasyonunun ve ekip çalışmasının hayati önemini vurgulamaktadır. Ameliyat süresince hemşirelerin aktif rol alarak operasyonun başarısına büyük katkı sağladıkları gözlenmiştir. Bununla birlikte, bu tür multidisipliner operasyonlarda hemşirelerin psikolojik destek, kriz yönetimi ve ameliyathane düzeni sağlama konularında daha fazla eğitim almalarının, ilerleyen dönemlerde benzer ameliyatlarda başarı oranını daha da artırabileceği sonucuna varılmıştır. Bu vaka, Türkiye’de sağlık sektörünün ulaştığı ileri düzeyin bir göstergesi olmakla birlikte, hemşirelik mesleğinin böylesine kritik operasyonlardaki rolünün altını çizmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ameliyathane yönetimi, hemşire hazırlığı, siyam ikizi ayırma, multidisipliner ekip, hasta güvenliği

HB-014 / Nöroşirürji Hemşireliği

LOMBER DİSK HERNİSİ AMELİYATI SONRASI KORSE KULLANIMININ POSTOPERATİF AĞRI VE FONKSİYONEL SONUÇLARA ETKİSİ

Mücahit Sevik, Hüseyin Şafak, Yılmaz Cin, Yunus Özdemir, Şaban Akkuş

Kanuni Sultan Süleyman EAH, İstanbul

Giriş: Lomber disk hernisi, bel ağrısının yaygın nedenlerinden biridir ve bazı durumlarda cerrahi müdahale gerektirebilir. Ameliyat sonrası dönemde hastaların ağrı düzeyini azaltmak ve fonksiyonel iyileşmeyi hızlandırmak için çeşitli yöntemler kullanılmaktadır. Korse kullanımı, bu yöntemlerden biri olup, spinal stabiliteyi artırarak ağrıyı azaltabileceği ve iyileşmeyi destekleyebileceği düşünülmektedir. Ancak, korse kullanımının etkinliği konusunda literatürde çelişkili sonuçlar bulunmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada lomber disk hernisi ameliyatı sonrası korse kullanımının postoperatif ağrı ve fonksiyonel sonuçlara etkisi incelenmiştir.

Gereçler ve Yöntem: Çalışma, Ocak 2023 ile Aralık 2024 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Tek seviyeli lomber disk hernisi nedeniyle mikrodiskektomi planlanan ve belirlenen kriterlere uyan 120 hasta çalışmaya dahil edildi. Hastalar rastgele iki gruba ayrıldı: Korse Grubu (n=60): Ameliyat sonrası 6 hafta boyunca günlük en az 4 saat korse kullanımı önerildi. Kontrol Grubu (n=60): Korse kullanımı önerilmedi. Tüm hastalara standart postoperatif fizik tedavi programı uygulandı. Ağrı düzeyi VAS ile, fonksiyonel durum ise ODI ile ameliyat öncesi, ameliyat sonrası 1. hafta, 1. ay ve 3. ayda değerlendirildi. Verilerin istatistiksel analizinde tekrarlı ölçümler için varyans analizi kullanıldı.

Sonuçlar: Lomber disk hernisi ameliyatı sonrası korse kullanımı, erken dönemde ağrı yönetimine ve fonksiyonel iyileşmeye katkı sağlayabilir. Ancak, uzun vadeli faydaları sınırlıdır. Bu nedenle, korse kullanımının hasta bazında değerlendirilmesi ve bireyselleştirilmiş rehabilitasyon programlarının planlanması önerilmektedir.

Tartışma: Çalışmamız, korse kullanımının ameliyat sonrası erken dönemde ağrı ve fonksiyonel iyileşme üzerinde olumlu etkileri olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, literatürdeki bazı çalışmalarla uyumludur. Ancak, uzun vadeli etkisinin sınırlı olması, korse kullanımının süresi ve hasta uyumu gibi faktörlerin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Korse, postoperatif ağrı, mobilizasyon

HB-015 / Nöroşirürji Hemşireliği

LOMBER DİSK HERNİLİ BİREYLER İÇİN VÜCUT MEKANİKLERİNE UYUMU DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ: GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİK ÇALIŞMASI

Keziban Öztürk, Hülya Bulut

Gazi Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara

Giriş: Araştırmanın yetişkin bireylerin vücut mekaniklerine uygun hareket edip etmediklerinin belirlenmesinde “Lomber Disk Hernili Bireyler İçin Vücut Mekaniklerine Uyumu Değerlendirme Ölçeği”ni geliştirmek, geçerlik ve güvenilirliğini test etmek amacıyla yapılmıştır.

Gereçler ve Yöntem: Araştırma, metodolojik, ilişkisel ve tanımlayıcı türde bir araştırmadır. Örneklem büyüklüğü 330 hastadan oluşmaktadır. Araştırmanın verileri, “Katılımcı Bilgi Formu” ve “Vücut Mekaniklerine Uyumu Değerlendirme Ölçeği” ile poliklinik ve kliniğe gelen hastalardan yüz yüze görüşme yöntemiyle toplandı. Verilerin analizinde IBM SPSS 22.0 ve IBM AMOS 22.0 programları kullanıldı. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediği Shapiro Wilk yöntemiyle değerlendirildi. Ölçeğin geçerlilik analizinde içerik geçerliliği, yüzey geçerliliği ve yapısal geçerlilik uygulandı. İçerik geçerliliği için Davis Tekniği kullanılarak İçerik Geçerlilik İndeksi ve İçerik Geçerlilik Oranı hesaplandı. Yüzey geçerliliği için pilot test uygulaması yapıldı. Yapısal geçerlilik için Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) uygulandı. Ölçeğin güvenilirlik analizinde Cronbach Alpha ve madde-toplam korelasyonları kullanıldı.

Sonuçlar: Araştırmada hastaların yaş ortalaması 46,94±13,57 yıl olarak izlenirken, %64,5’i kadın, %36,4’ü ev hanımı ve %70’i evli olarak tespit edilmiştir. AFA sonucunda ölçekte dört faktörlü bir yapı geliştirildi. Bu yapı doğrulamalı faktör analizi ile doğrulandı. Serbestlik derecesi (DF); Yaklaşık hataların ortalama karekökü (RMSEA), Uyum iyiliği indeksi (GFI), Karşılaştırmalı uyum indeksi (CFI), Fazlalık uyum indeksi (IFI), Göreli uyum indeksi (RFI), Normlaştırmalı uyum indeksi (NFI), Normalleştirilmemiş uyum indeksi (TLI) ile uyum indeksleri değerlendirildi ve kabul edilebilir düzeyde olduğu belirlendi.

Tartışma: Ölçek, lomber disk hernili hastaların vücut mekaniklerine uyumlarını belirlemek için kullanılabilecek geçerli ve güvenilir bir ölçektir. Vücut mekaniklerine uyumu değerlendirme ölçeğini kullanarak hemşireler, hastaların hareket etme ile ilgili sağlıklı davranışlara sahip olup olmadıklarını değerlendirebilecek ve buna uygun bakım planlayabileceklerdir.

Anahtar Sözcükler: Vücut mekaniği, lomber disk hernisi, hemşirelik, güvenilirlik, geçerlilik

HB-016 / Nöroşirürji Hemşireliği

SPİNAL CERRAHİ İLE İLGİLİ HEMŞİRELİK ÇALIŞMALARININ BİBLİYOMETRİK ANALİZİ**Cemile Çelebi, Mehtap Çullu, Gülşah Köse***Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Muğla***Giriş:** Çalışmanın amacı, spinal cerrahi ile ilgili yapılan hemşirelik çalışmalarının bibliyometrik analizini gerçekleştirmektir.**Gereçler ve Yöntem:** Bibliyometrik analiz çalışması için arama motoru olarak Web of Science seçilmiş ve 12 Mart 2025'e kadar spinal cerrahi ile ilgili olan tüm çalışmalar "spinal cerrahi" ve "hemşirelik" anahtar kelimeleri ile taranmıştır. Yapılan taramada 2010-2025 yılları arasında spinal cerrahi ve hemşirelik ile ilgili 138 yayına ulaşılmıştır. Dahil edilme kriterleri olan "İngilizce olarak yayınlanmış" ve "tam metnine ulaşılabilen makaleler" seçildikten sonra 113 kaynak analize dahil edilmiştir. Bibliometrics R paketinde bulunan "biblioshiny" uygulaması kullanılarak tüm makalelerin analizi gerçekleştirilmiştir. Analizlerde dahil edilen araştırmaların yazarlarının, atıf yapılan yazarların, ülkelerin, kurumların, atıf yapılan dergilerin ve anahtar kelimelerin özetlenmesi ve görselleştirilmesi yapılmıştır.**Sonuçlar:** Spinal cerrahi ile ilgili hemşirelik yayınlarının yıllık büyüme oranı %3.35 olarak belirlenmiştir. Spinal cerrahi ile ilgili en fazla yayının 18 yayınlı 2021 yılında yapıldığı, başlıca yazarların ülkesinin çoğunlukla Çin (249 yayın) ve ABD (122 yayın) olduğu, Türkiye'den 14 yayın bulunduğu saptanmıştır. Yayınların en fazla "Journal of Perianesthesia Nursing" (6 yayın), "World Neurosurgery" (5 yayın), "Spine" (4 yayın) dergilerinde yayınlandığı, en fazla yayın yapan yazarların 3'er yayını olduğu, yayınlarda en sık kullanılan anahtar kelimelerin "spinal cerrahi", "cerrahi", "omurga", "omurga cerrahisi" ve "hemşirelik" olduğu belirlenmiştir. En çok atıf alan kaynağın Spine (231 atıf) dergisi olduğu, yayınlara en fazla atıf alan ülkelerin ABD (465) ve Çin (379) olduğu, en fazla atıf alan makale yazarının Grotle M (121 atıf) ve Bokshan SL (105 atıf) olduğu görülmüştür.**Tartışma:** Çalışmada, spinal cerrahi ile ilgili yapılan hemşirelik çalışmalarının bibliyometrik analizi yapılarak sistemli bir özet sunulmuş, çalışma eğilimleri ve boşluklar belirlenmiştir.**Anahtar Sözcükler:** Bibliyometrik, hemşirelik, spinal cerrahi, spinal

HB-017 / Nöroşirürji Hemşireliği

HİPOFİZ CERRAHİSİ GEÇİREN HASTALARDA PREOPERATİF VE POSTOPERATİF HEMŞİRELİK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE HASTA MEMNUNİYETİNE KATKISI**Gonca Çelik, Erva Yalçın, Erdal Reşit Yılmaz, Bilgehan Doğan***Sağlık Bakanlığı Ankara Etlik Şehir Hastanesi Beyin Cerrahi Kliniği, Ankara***Giriş:** Beyin cerrahisinde hasta bakımının önemi tartışmasıdır. Özellikle transnazal yaklaşımla opere edilen hipofiz adenomları, hemşirelik bakımı açısından özel dikkat gerektirmektedir. Bu hastalar ameliyat sonrasında belli bir süre burundan nefes alamayacağından, sıvı dengesinin sağlanmasında zorluklar yaşayacağından hastanın takibinde doktoru dışında en önemli kişi hemşirelerdir. (Hekim ziyaretleri genellikle günde iki kez gerçekleşirken, hemşirelerin hasta başı takipleri saatlik olarak sürdürülmektedir.)

Çalışmamız, hipofiz adenomu tanısı alan hastalarda preoperatif ve postoperatif hemşirelik eğitiminin önemini ve hasta memnuniyetine katkısını değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Hipofiz cerrahisi geçiren hastalar, operasyon öncesi ve sonrası fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan çeşitli zorluklarla karşılaşmaktadır. Bu süreçte, hasta eğitimi; komplikasyonları önleme, tedaviye uyumu artırma ve hastanın yaşam kalitesini iyileştirme açısından kritiktir. Çalışmada, preoperatif ve postoperatif eğitim verilen ve verilmeyen hasta grupları karşılaştırılmış, eğitim alan grubun cerrahi süreci daha bilinçli yönettiği, anksiyete seviyelerinin daha düşük olduğu ve genel memnuniyet düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Eğitim almayan ya da yetersiz eğitim verilen hastalarda, kliniğe yansıyan hafif-orta düzeyde anksiyete bulgularına rastlanmıştır.

Gereçler ve Yöntem: Çalışmaya Haziran 2024- Şubat 2025 tarihlerinde cerrahi yapılan 30 hasta katılmıştır. Hastalara hastane kayıt sistemindeki iletişim bilgilerinden ulaşılmıştır. 30 hastaya yazılı ve sözlü bilgilendirme ve anksiyete ölçeği cerrahi öncesi ve cerrahiden bir ay sonrası uygulanmıştır.**Sonuçlar:** Hipofiz cerrahisi geçiren hastalara hasta görüşme odasında zaman ayırarak detaylı hemşirelik eğitimi verilmesi olması gereken bir uygulamadır ancak iş yoğunluğu, personel yetersizliği ve yer sorunu nedeniyle çoğu zaman göz ardı edilmektedir. Bu uygulamanın, komplikasyonsuz iyileşme sürecine katkı sağladığı göz önünde bulundurularak tüm cerrahi kliniklerde standart hale getirilmesi önerilmektedir.**Tartışma:** Yaptığımız bu uygulamaya göre hemşirelik bilgilendirmesi hasta açısından faydalı bulunmuştur.**Anahtar Sözcükler:** Hemşirelik bakımı, hipofiz adenomu, anksiyete, hasta memnuniyeti

HB-018 / Nöroşirürji Hemşireliği

YOĞUN BAKIMINDAN SERVİSE GEÇİŞTE HASTA YAKINLARINA VERİLEN BİLGİLENDİRME BROŞÜRÜNÜN DEĞERLENDİRİLMESİ: NÖROŞİRÜRJİ PERSPEKTİFİ**Hanife Sarıca¹, Fatma Balcı Güngör¹, Yasemin Şahinkaya¹, Aziz Gül¹, Ezgi Seyhan Ak¹**¹Bakırköy Prof. Dr. Mazhar Osman Ruh Sağlığı ve Sinir Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Sağlık Bakım Hizmetleri, Hemşirelik, İstanbul²İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa-Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, İstanbul**Giriş:** Yoğun bakım ünitesinden (YBÜ) servise geçiş, hastaların iyileşme sürecinde kritik bir dönüm noktasıdır. Hasta yakınları, bu süreçte yaşanacak olası komplikasyonlar, bakım gereksinimleri ve iyileşme beklentileri konusunda doğru bilgilendirildiklerinde, hasta bakımına daha etkin bir şekilde katkı sağlayabilirler. Bu bağlamda çalışmanın amacı YBÜ'den servise taburcu edilen hastaların yakınlarına verilen bilgilendirme broşürünün etkinliğini değerlendirmektir.**Gereçler ve Yöntem:** Tanımlayıcı-kesitsel tipteki bu araştırmaya, 10 Şubat-13 Mart 2025 tarihleri arasında bir eğitim ve araştırma hastanesinde kraniyal cerrahi sonrası yoğun bakımdan servise taburcu edilen ve çalışmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan hastaların yakınları katılmıştır. Veriler, tanıtıcı özellikler formu ve broşürdeki bilgilerin hasta yakınları tarafından hatırlanma durumunu belirlemek amacıyla hazırlanan, 10 sorudan oluşan değerlendirme formu kullanılarak toplandı. Çalışmada

örneklem seçimi yapılmadan evrenin tamamına ulaşılması hedeflendi ve 38 hasta yakını çalışmaya dahil edildi. Araştırma öncesinde etik kurul izni alındı. Veriler, SPSS 25 programı ile analiz edildi.

Sonuçlar: Katılımcıların yaş ortalamasının $47 \pm 8,6$ yıl; %73,6'sının kadın, %44,7'sinin ilköğretim mezunu ve ortalama refakat süresinin 13,07 gün olduğu belirlendi. Katılımcıların tamamı kendilerine verilen broşürün sade ve anlaşılır olduğunu ve yeterli bilgilendirme sağladığını bildirdi. Bilgi puan ortalamalarının ($8,18 \pm 4,2$) olduğu belirlendi. Değerlendirme formuna göre katılımcıların en çok doğru yanıtı "Hastaya en az 3-4 saat aryla pozisyon verilmelidir" (%100), en çok yanlış yanıtı ise "Tüp beslenen hastalarda beslenme ürünü verildikten sonra su verilmelidir" (%60, 52) ifadelerine verdikleri görüldü.

Tartışma: Çalışma sonucunda hasta yakınlarının çoğunun verilen broşürdeki bilgileri doğru hatırladıkları ve bilgi puan ortalamalarının yüksek olduğu görüldü. Buna göre, bilgilendirme broşürlerinin bilgi eksikliğinin giderilmesinde etkili olabileceği düşünülmektedir. Çalışma sonucunda, özellikle beslenme yönetimi gibi kritik konularda hasta yakınlarına ek bilgilendirme sağlanması ve öğrenmelerinin yalnızca bilişsel değil, aynı zamanda beceri düzeyinde gelişimini değerlendirmek amacıyla deneysel çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yoğun bakım, bilgilendirme, hasta yakını, broşür, hemşirelik

HB-019 / Nöroşirürji Hemşireliği

YOĞUN BAKIM HEMŞİRELERİNİN KADAVRİK DONÖR BAKIMINA YÖNELİK BİLGİ DÜZEYLERİ İLE BEYİN ÖLÜMÜ VE ORGAN TRANSPLANTASYONUNA İLİŞKİN TUTUMLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Ümran Ünlüsoy¹, Zahide Tunçbilek²

¹Hacettepe Üniversitesi Erişkin Hastanesi, Ankara

²Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Ankara

Giriş: Bu araştırma, yoğun bakım ünitesinde çalışan hemşirelerin kadavrik donör bakımı konusundaki bilgi düzeyleri ile beyin ölümü ve organ transplantasyonuna yönelik tutumları arasındaki ilişkiyi değerlendirmek amacıyla tanımlayıcı ve ilişkisel tipte yapılmıştır.

Gereçler ve Yöntem: Araştırma iki üniversite hastanesinin 3. basamak yoğun bakım ünitelerinde donör bakımı vermiş olan hemşirelerle Mayıs 2024-Temmuz 2024 tarihleri arasında yürütülmüştür. Çalışmanın örneklemi 154 hemşire oluşturmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında "Tanıtıcı Özellikler Formu", "Hemşirelerin Donör Bakımına Yönelik Bilgi Soru Formu" ve "Yoğun Bakım Hemşirelerinin Beyin Ölümü ve Organ Transplantasyonuna Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Etik kurul ve kurum izinleri alındıktan sonra yazılı onam veren hemşirelere veri toplama formları yüz yüze uygulanmıştır.

Sonuçlar: Hemşirelerin donör bakımına yönelik bilgi puanı ortalaması $7,28 \pm 2,08$, beyin ölümü ve organ transplantasyonuna yönelik tutum ölçeği puan ortalaması ise $58,29 \pm 7,61$ olarak bulunmuştur. Hemşirelerin çalışma süresi arttıkça bilgi puanlarının arttığı, eğitim düzeyi arttıkça beyin ölümü ve organ transplantasyonuna yönelik tutumlarında rahatsızlık tutumunun azaldığı, donör bakımı ile ilgili eğitim alan hemşirelerin olumlu tutum puanında anlamlı bir artış olduğu ortaya çıkmıştır.

Tartışma: Hemşirelerin donör bakımı ile ilgili bilgi düzeyinin yüksek ol-

ması, hemşirelerde beyin ölümü ve organ transplantasyonuna yönelik olumlu tutum ile ilişkili bulunduğu hem temel lisans eğitiminde hem de mezuniyet sonrası hizmet içi eğitimlere ve yoğun bakım hemşireliği sertifikası programlarına donör bakımı konusunun dahil edilmesi önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Beyin ölümü, bilgi düzeyi, donör bakımı, hemşirelik, tutum

HB-020 / Nöroşirürji Hemşireliği

HİPOFİZ ADENOMU HASTALARINDA PROGNOSTİK NUTRİSYON İNDEKSİNİN KOMPLİKASYON VE ENFEKSİYON GELİŞİMİ AÇISINDAN ÖNEMİ VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Erva Yalçın, Gonca Çelik, Bilgehan Doğan, Erdal Reşit Yılmaz

Ankara Etlik Şehir Hastanesi, Ankara

Giriş: Bütün cerrahi branşlarda olduğu gibi beyin cerrahisinde de enfeksiyon hasta ve doktor açısından önemli sorunlara yol açan istenmeyen bir durumdur. Bunu önlemek için bakanlık tarafından bildirilen ve uygulanması zorunlu olan enfeksiyon kontrol kriterleri mevcuttur. Bu kriterlerin dışında son yıllarda prognostik nutrisyonel indeksin (PNİ) enfeksiyon ve komplikasyon gelişiminde önemli olduğu çeşitli yazılarda bildirilmiştir. Bu değerin normal sınırlarda olmasının enfeksiyon önlenmesi açısından önemli olduğu söylenmektedir.

Gereçler ve Yöntem: Çalışmaya 01.06.2024-01.02.2025 tarihleri arasında tedavi gören 60 hipofiz adenomu hastası dahil edilmiştir. Hasta bulguları hastane kayıtlarından ve epikriz raporlarından elde edilmiştir. Hastaların PNİ değeri hesaplanarak enfeksiyona yatkın olanlara hemşirelik bakımı olarak beslenme, temizlik vs. konularında ek bilgiler verilmiştir.

Sonuçlar: PNİ değeri özellikle cerrahi planlanan hastalarda önemli bir kriterdir. PNİ değeri düşük olan elektif cerrahi hastalarının, kapsamlı hemşirelik izlemi ve müdahalesiyle beslenme durumu iyileştirilerek operasyona alınması, enfeksiyon başta olmak üzere komplikasyon riskini azaltmada etkili olmuştur.

Tartışma: Çalışma sonuçlarında PNİ değeri 40 ve altında bulunan hastalara normal hemşirelik bakımının dışında ek olarak danışmanlık ve bakım hizmetleri verilmiştir. Acil olmayan durumlarda en az bir aylık destek ve bakım sonrası hasta PNİ değerleri düzeltilerek operasyona hazırlanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Hipofiz adenomu, hemşirelik bakımı, prognostik nutrisyon indeksi

HB-023 / Nöroşirürji Hemşireliği

KRONİK SUBDURAL HEMATOM ÜZERİNE YAPILAN ÇALIŞMALARIN BİBLİYOMETRİK ANALİZİ

Mehtap Çullu¹, Cemile Çelebi¹, Dudu Yavuz Köse², Gülşah Köse¹

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Muğla

²Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ameliyathane Bölümü, Muğla

Giriş: Çalışmanın amacı, kronik subdural hematom ile ilgili yapılan çalışmaların bibliyometrik analizini gerçekleştirmektir.

Gereçler ve Yöntem: Bibliyometrik analiz çalışması için arama motoru olarak Web of Science seçilmiş ve 12 Mart 2025'e kadar kronik subdural hematom ile ilgili indekslenen çalışmalar "kronik subdural hematom" anahtar kelimesi ile taranmıştır. Yapılan taramada 2015-2025 yılları arasında kronik subdural hematom ile ilgili 1248 yayına ulaşılmıştır. Dahil edilme kriterleri olan "İngilizce olarak yayınlanmış" ve "tam metnine ulaşılabilen makaleler" seçildikten sonra 1073 kaynak analize dahil edilmiştir. Bibliometrics R paketinde bulunan "biblioshiny" uygulaması kullanılarak tüm makalelerin analizi gerçekleştirilmiştir. Analizlerde; yayınların yazarları, atıf yapılan yazarlar, ülkeler, kurumlar, dergiler ve anahtar kelimeler değerlendirilerek özetlenmiş ve görselleştirilmiştir.

Sonuçlar: Kronik subdural hematom ile ilgili en fazla yayının 163'er sayıyla 2023 ve 2024 yıllarında yapıldığı ve başlıca yazarların çoğunlukla Çin'den olduğu ve Türkiye'den sadece 32 çalışmanın yayınlandığı saptanmıştır. En fazla çalışmayı Zhang J'nin (29 makale) yaptığı ve Ogilvy CS'nin (194 atıf) en fazla atıf alan yazar olduğu belirlenmiştir. Ayrıca World Neurosurgery'nin (141 makale) konu hakkında en fazla makale yayınlayan dergi olduğu, yazarlar tarafından en sık kullanılan anahtar kelimelerin "kronik subdural hematom", "rekürrens" ve "subdural hematom" olduğu tespit edilmiştir. Konuyla ilgili en fazla yayın yapan ülkelerin ABD (984 makale), Çin (940 makale) ve Japonya (605 makale) olduğu ve atıf alan ülkelerin başında da ABD (2401 atıf), Çin (1731 atıf) ve Japonya'nın (1217 atıf) geldiği saptanmıştır. Kronik subdural hematom ile ilgili hemşirelik çalışmalarının ise 2019-2024 yılları arasında ve sadece 6 tane olduğu belirlenmiştir.

Tartışma: Bu çalışmada, kronik subdural hematom literatürü bibliyometrik analiz yöntemiyle sistematik olarak özetlenerek araştırmacıların dikkatine sunulmuş; araştırma eğilimleri ve mevcut boşluklar ortaya konmuştur.

Anahtar Sözcükler: Bibliyometrik, hemşire, kronik, subdural hematom

HB-024 / Nöroşirürji Hemşireliği

LOMBER DİSK AMELİYATINDA HASTALARIN AMELİYAT LİSTESİNDEKİ SİRASININ DEPRESYON SÜREÇLERİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İlayda Ece Zengin, Esra Çimendağ, Çağhan Töngre

Etilik Şehir Hastanesi, Ankara

Giriş: Lomber disk hernisi, hastaların yaşam kalitesini önemli ölçüde etkileyen ve (lomber disk hernileri genellikle konservatif yöntemlerle tedavi edilir; yalnızca küçük bir hasta grubu cerrahiye yönlendirilir) cerrahi müdahale gerektirebilen bir durumdur. Bu çalışmada, lomber disk hernisi nedeniyle opere edilen hastaların ameliyat sırasının depresyon düzeyleri üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Gereçler ve Yöntem: 2024 Temmuz-Aralık aylarında Etilik Şehir Hastanesi'nde lomber disk hernisi nedeniyle opere edilen hastalar çalışmaya dahil edilmiştir. Ameliyat sırasına göre ilk sırada ameliyata alınan hastalar ile ikinci veya üçüncü sırada ameliyata alınan hastalar Beck Depresyon Ölçeği sorularına verilen cevaplar üzerinden karşılaştırılmıştır. Veriler, Mann-Whitney U testi ve Ki-kare testi ile analiz edilmiştir.

Sonuçlar: Çalışmaya 71 hasta dahil edilmiştir. Hastalardan 50'si kadın (%70,4), 21'i erkekti (%29,6). Hastaların ortalama yaşı 52,1±12,86'dı. Beck Depresyon Ölçeği'ne göre genel depresyon düzeyi ile ameliyat sırası ara-

sında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p>0.05$). Ancak bazı semptomlar ameliyat sırasına göre farklılık göstermiştir ($p<0.05$). Uyuşma/Karınçalanma: Bekleyen hastalarda daha sık görülmüştür. Bacaklarda Halsizlik/Titreleme: İlk sırada ameliyata girmeyen hastalarda daha belirgindir. Dehşete Kapılma: Bekleme süresi arttıkça korku hissi artmıştır. Ellerde Titreleme ve Terleme: Stres seviyesinin bekleyen hastalarda daha yüksek olabileceği gözlemlenmiştir. Terleme: Bu bulgu bekleyen hastaların otonom sinir sistemi aktivasyonunun daha yüksek olabileceğini düşündürmektedir.

Tartışma: Ameliyat sırasının depresyon düzeyi üzerinde genel bir etkisi olmasa da, bazı fiziksel ve psikolojik semptomlarda artış gözlenmiştir. Bu bulgular, bekleyen hastaların stres, anksiyete ve fiziksel semptomlarının daha yoğun olabileceğini düşündürmektedir. Bu nedenle, ameliyat öncesi dönemde hastaların psikolojik durumlarının daha detaylı değerlendirilmesi ve gerekli durumlarda psikolojik destek sağlanması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Lomber disk hernisi, depresyon, anksiyete

HB-025 / Nöroşirürji Hemşireliği

LOMBER DİSK HERNİ CERRAHİSİ ÖNCESİ FİZİKSEL AKTİVİTE, YAŞAM KALİTESİ VE ÖZBAKIM GÜCÜNÜN BELİRLENMESİ

Gülşah Köse¹, Esra Baz², Metehan Küçükkurt³, Adem Doğan⁴, Gönül Güvenç³

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Muğla

²Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Beyin Cerrahi Kliniği, Muğla

³Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Beyin Cerrahi ABD, Muğla

⁴Gaziantep Şehitkamil Devlet Hastanesi Beyin ve Sinir Cerrahisi, Gaziantep

Giriş: Lomber disk hernisi, yaşam kalitesini etkileyen, fonksiyonel engellilikle ilişkili en yaygın durumlardan biridir. Çalışmanın amacı lomber disk herni cerrahisi öncesi fiziksel aktivite, yaşam kalitesi ve özbakım gücünün belirlenmesidir.

Gereçler ve Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu araştırma Aralık 2024-Şubat 2025 tarihleri arasında iki il merkezindeki nöroşirürji kliniğine lomber disk herni tanısı ile başvuran hastalar ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, a hata düzeyi 0.05, %80 güç olarak 116 hasta ile tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri, Sosyo-Demografik Özellikler ve Sağlık Öyküsü Formu, Özbakım Gücü Ölçeği, Avrupa Yaşam Kalitesi Ölçeği, Oswestry Engellilik İndeksi ve Vizüel Analog Skala (VAS) ile toplanmış; çalışma öncesi etik kurul izni, kurum izinleri ve hasta onamları alınmıştır. Verilerin analizi, tanımlayıcı istatistikler, ki kare testi, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi, Bonferroni/Tamhane's T2, Pearson korelasyon katsayısı, model testi için path analizinden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir.

Sonuçlar: Hastaların yaş ortalaması 48.18±12.37 olarak tespit edilirken, %55.2'si kadın, %53.4'ü ilköğretim mezunu, %39.7'si ev hanımı olarak izlenmiştir. VAS ortalaması 6.60±1.92, Oswestry Engellilik İndeksi ortalaması 52.57±21.05, Özbakım Gücü Ölçeği puan ortalaması 101.53±18.77, Avrupa Yaşam Kalitesi Ölçeği ise 0.43±0.2 olarak belirlenmiştir. Path analizinde, VAS skorunun Oswestry Engellilik İndeksi ve Yaşam Kalitesi üzerinde güçlü ve pozitif yönde anlamlı bir etkisinin bulunduğu, VAS'ın Yaşam Kalitesi Ölçeği üzerindeki etkisinde Oswestry Engellilik İndeksinin aracı etkisi olduğu, ağrı şiddeti arttıkça fonksiyonelliğin olumsuz yönde etkilendiği, bu durumun ise yaşam kalitesini etkilediği tespit edilmiştir. Hastaların özbakım gücü ile ağrı şiddeti, fonksiyonel yetersizlik ve yaşam kalitesi arasında ilişki olmadığı saptanmıştır.

Tartışma: Hastalarda, ağrı şiddeti ve özbakım gücünün orta düzeyde olduğu, ciddi fonksiyonel yetersizlik bulunduğu, yaşam kalitesinin ise düşük olduğu belirlenmiştir. Hastaların ağrı şiddetinin fonksiyonelliği ve yaşam kalitesini etkilediği göz önüne alındığında, hemşirelik bakımında ağrının iyi değerlendirilmesi ve yönetiminin fonksiyonellik ve yaşam kalitesinin artırılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Sözcükler: Lomber disk hernisi, fiziksel aktivite, yaşam kalitesi, özbakım gücü, hemşire

HB-026 / Nöroşirürji Hemşireliği

KRANİYOTOMİ YAPILAN HASTALARDA ENFEKSİYON KONTROL ÖNLEM PAKETİNİN UYUM VE CERRAHİ ALAN ENFEKSİYONU HIZINA ETKİSİ

Birgül Belgin, Sevilay Erden

Çukurova Üniversitesi, Adana

Giriş: Beyin cerrahi hastaları perioperatif süreçte enfeksiyonlara karşı duyarlı olduğundan enfeksiyon önlemlerinin alınması elzemdir. Araştırma, kraniyotomi yapılan hastalarda bakım paketi uygulamasının uyum ve cerrahi alan enfeksiyonu (CAE) hızına etkisinin incelenmesi amacıyla randomize kontrollü, müdahale araştırması olarak gerçekleştirilmiştir.

Gereçler ve Yöntem: Araştırmanın evrenini, bir üniversite hastanesinin nöroşirürji kliniğinde kraniyotomi yapılan hastalar, örneklemi ise örneklem kriterlerine uyan 102 hasta (müdahale=51, kontrol=51) oluşturmuştur. Araştırmaya başlamadan önce gerekli etik kurul izinleri (Karar No:41, Tarih: 04.11.2022) alınmış ve Clinical Trial kaydı yapılmıştır (ClinicalTrials.gov, ID: NCT06724354). Araştırmanın verileri, literatür doğrultusunda hazırlanan Hasta Tanıtıcı Bilgi Formu (HTBF), ameliyat öncesi, sonrası ve sonrası olmak üzere 3 bölümden oluşan Cerrahi Alan Enfeksiyonları Önlem Paketi Formu (CAEÖPF), Ameliyat Sonrası Enfeksiyon Takip Formu (ASETF) kullanılarak toplanmıştır. Ameliyat sonrası her iki hasta grubu 30 gün boyunca CAE açısından takip edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, bağımsız gruplarda t testi ve Ki-kare testi kullanılmıştır.

Sonuçlar: Çalışmada müdahale ve kontrol grubu arasında enfeksiyon varlığı karşılaştırıldığında; önlem paketi uygulanan hastalarda daha az CAE geliştiği tespit edilmiştir ($p>0,05$). CAE önlem paketi uyumu gruplarla karşılaştırıldığında; grupların ameliyat öncesi, sonrası ve toplam uyum ortalamasında gruplar arasında müdahale grubu lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,05$). CAE Önlem Paketi'nin kraniyotomi uygulanan hastalarda CAE'yi azaltmada klinik açıdan etkili bir yöntem olduğu belirlenmiştir.

Tartışma: Bu sonuçlar doğrultusunda CAE'yi azaltmak amacıyla önlem paketlerinin kullanması önerilebilir. Nitekim konuya ilişkin yapılan yurt dışı kaynaklı çalışmalarda, bakım paketi yaklaşımının kraniyotomi uygulanan hastalarda CAE'yi azaltmada etkili olduğu gösterilmiştir. Literatürde farklı ülkelerde kraniyotomi sonrası enfeksiyon önlem paketi çalışmaları bulunmasına rağmen, ülkemizde konuya ilişkin çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda çalışmanın ülkemizde CAE önlem paketinin nöroşirürji kliniklerinde kullanılmasıyla enfeksiyon hızını düşüreceği ve nöroşirürji hemşirelerine klinikte kanıt temelli bir literatür oluşturacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Bakım paketi, cerrahi alan enfeksiyonu, kraniyotomi, enfeksiyon önlemleri, nöroşirürji hemşiresi

HB-027 / Nöroşirürji Hemşireliği

ELASTİK BASINÇLI ÇORABIN KİFOPLASTİ SONRASI İLK MOBİLİZASYONDA ORTOSTATİK HİPOTANSİYONA ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA

Dicle Bakır Tuş

Etlik Şehir Hastanesi Beyin ve Sinir Cerrahisi, Ankara

Giriş: Kifoplasti, vertebral kompresyon kırıkları nedeniyle uygulanan minimal invaziv bir cerrahi tedavi yöntemidir. Ancak, post-operatif dönemde hastalar, ortostatik hipotansiyon ve baş dönmesi gibi semptomlarla karşılaşabilmektedir. Elastik basınçlı çorapların, venöz geri dönüşü artırarak bu semptomları hafifletme potansiyeli bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, kifoplasti sonrası elastik basınçlı çorap kullanımının ortostatik hipotansiyon semptomları üzerindeki etkilerini değerlendirmektir.

Gereçler ve Yöntem: Çalışmaya, kifoplasti cerrahisi geçiren 66 hasta dahil edilmiştir. Hastalar, randomize bir şekilde kontrol ve girişim gruplarına ayrılmıştır. Her iki gruptaki hastalara da elastik basınçlı çoraplar ameliyat öncesi giydirilmiştir. Kontrol grubundaki hastalar, post-operatif dönemde çoraplarını 2 saat sonra çıkarırken, girişim grubundaki hastalar çoraplarını ameliyat sonrası ilk mobilizasyona kadar giymeye devam etmiştir. Çalışmada, kan basıncı, nabız, satürasyon (SpO_2) gibi yaşam bulguları ile ortostatik hipotansiyon semptomları (baş dönmesi, halsizlik, bayılma vb.) ölçülmüştür. Ayrıca, hastaların ağrı düzeyleri Visual Analog Skala (VAS) ile değerlendirilmiştir.

Sonuçlar: Elastik basınçlı çorap kullanımı, girişim grubunda ortostatik hipotansiyon semptomlarını anlamlı derecede azaltmıştır. Baş dönmesi, halsizlik ve bayılma gibi semptomlar kontrol grubuna göre daha az gözlemlenmiştir. VAS ağrı skorları ise girişim grubunda daha düşük bulunmuştur. Ayrıca, sistolik kan basıncı ve SpO_2 değerleri, girişim grubunda daha stabil seyretmiştir.

Tartışma: Bu bulgular, elastik basınçlı çorapların post-operatif dönemde ortostatik hipotansiyon semptomlarını azaltmada etkili olduğunu göstermektedir. Çorapların, venöz geri dönüşü artırarak hastaların iyileşme süreçlerini hızlandırabileceği düşünülmektedir. Gelecekte yapılacak çalışmalarla elastik basınçlı çorapların uzun dönemdeki etkileri ve farklı hasta gruplarındaki sonuçları daha ayrıntılı olarak incelenebilir. Ayrıca, çorap kullanımının yan etkileri ve hasta konforu üzerine yapılacak çalışmalar, klinik uygulamalarda daha kapsamlı bir yaklaşım geliştirilmesine yardımcı olabilir.

Anahtar Sözcükler: Elastik basınçlı çorap, ortostatik hipotansiyon, postoperatif bakım

HB-028 / Nöroşirürji Hemşireliği

BEYİN TÜMÖRÜ TANILI KRANİYATOMİ CERRAHİSİ GEÇİREN HASTALARDA SOĞUK UYGULAMANIN GÖZ ÇEVRESİNDEKİ ÖDEM VE EKİMOZA ETKİSİ

Cansu Ülger

Amerikan Hastanesi Beyin ve Sinir Cerrahisi, İstanbul

Giriş: Araştırma, kraniyotomi sonrası oluşan periorbital ödem ve ekimoz kontrolünde, nöroşirürji kliniklerinde uygulanan girişimlerin etkisini belir-

lemek; kraniyotomi sonrası 24- 72 saat süresince, -10 -14 °C sıcaklıktaki jel pedlerle her saat başı 15-20 dakika uygulanan düzenli soğuk uygulamanın etkisini saptamak amacıyla yapılmıştır

Gereçler ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini, temporal veya fronto-temporal kraniyotomi uygulanan 30 nöroşirürji hastası oluşturdu. 15 hasta deney grubu, 15 hasta kontrol grubu olmak üzere ikiye ayırmıştır. Bir grup soğuk uygulama yöntemi uygulanırken diğer grup standart bakım yöntemlerine tabi tutulmuştur. Soğuk uygulama yapılan hastalarda gözün ödem nedeniyle kapanmadığı, diğer hastalarda ise ödemin gözün kapanmasına neden olacak kadar artış gösterdiği, tüm hastalarda ödemin 3. gün anlamlı oranda azaldığı belirlendi.

Sonuçlar: Elde edilen veriler, kraniyotomi sonrası gelişen periorbital ödem ve ekimozun kontrolünde nöroşirürji birimlerinde uygulanan düzensiz soğuk uygulamalara kıyasla düzenli soğuk uygulamanın daha etkili olduğunu göstermiştir. Soğuk uygulamanın cerrahi sonrası bakımda rutin olarak yer alması önerilmektedir.

Tartışma: Yapılan diğer araştırmalarla karşılaştırıldığında, soğuk uygulamanın cerrahi sonrası dönemde hastaların konforunu ve iyileşme sürecini Arnica krem ve Hirudoid Forte jel uygulamalarına kıyasla daha olumlu etkilediği gözlemlenmiştir. Ancak bu konuda literatürde daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Anahtar Sözcükler: Beyin tümörü, ekimoz, ödem, soğuk uygulama, göz çevresi

HB-029 / Nöroşirürji Hemşireliği

KRANIYAL CERRAHİDE SİGARA KULLANIMININ YARA YERİ İYİLEŞMESİNE ETKİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Zümrüt Demirer, Çağhan Töngel, Esra Çimendağ

Etlik Şehir Hastanesi Beyin ve Sinir Cerrahisi, Ankara

Giriş: Kraniyal cerrahi sonrası yara iyileşmesi, postoperatif komplikasyonların önlenmesi açısından kritik öneme sahiptir. Sigara kullanımı, doku iyileşmesini olumsuz etkileyen önemli bir faktör olarak bilinmektedir. Bu çalışmada, kraniyal cerrahi geçiren hastalarda sigara kullanımının yara iyileşmesi üzerindeki etkisini değerlendirmeyi amaçladık.

Gereçler ve Yöntem: Bu retrospektif çalışmada, 187 hastanın verileri analiz edildi. Hastaların yaş, cinsiyet, sigara kullanım durumu, ameliyat tipi, antibiyotik kullanımı, dural tear (yırtık) varlığı ve sistemik hastalıklar gibi demografik ve klinik özellikleri kaydedildi. Sigara kullanımı, yara iyileşmesi üzerindeki etkisini değerlendirmek için bağımsız bir değişken olarak ele alındı. İstatistiksel analizlerde ki-kare testi, Fisher's exact test ve logistik regresyon analizi kullanıldı.

Sonuçlar: Çalışmamızda, sigara kullanımının kraniyal cerrahi sonrası yara iyileşmesini anlamlı derecede olumsuz etkilediği bulundu ($p<0.05$). Sigara kullanan hastalarda revizyon cerrahisi oranları daha yüksekti ($p<0.01$). Ayrıca, sigara kullanımı ile antibiyotik kullanımı arasında anlamlı bir ilişki tespit edildi ($p<0.05$). Cinsiyet ve ameliyat tipi arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken ($p>0.05$), dural tear varlığı ile ameliyat tipi arasında anlamlı bir ilişki saptandı ($p<0.05$).

Tartışma: Bu çalışma, sigara kullanımının kraniyal cerrahi sonrası yara iyileşmesini olumsuz etkilediğini ortaya koymuştur. Sigara, doku oksijenlenmesini azaltarak ve inflamatuvar yanıtı artırarak yara iyileşmesini geciktirebilir. Bu bulgular, literatürdeki benzer çalışmalarla uyumludur.

Çalışmamızın sınırlılıkları arasında retrospektif tasarım ve tek merkezli olması yer almaktadır. İleride yapılacak prospektif çalışmalarla bu bulguların doğrulanması önerilir. Sigara kullanımı, kraniyal cerrahi sonrası yara iyileşmesini olumsuz etkileyen önemli bir faktördür. Bu nedenle, cerrahi öncesi sigara bırakma programları, postoperatif komplikasyonların azaltılmasında etkili bir strateji olabilir.

Anahtar Sözcükler: Kraniyal enfeksiyon, yara iyileşmesi, duraplasti, sigara kullanımı

HB-031 / Nöroşirürji Hemşireliği

BEYİN CERRAHİ AMELİYATLARINDA KULLANILAN İNTRAOPERATİF İRRİGASYON SIVISI SICAKLIĞININ HEMODİNAMİK PARAMETRELER ÜZERİNE ETKİSİ

Özge Özer¹, Aydın Aydoseli²

¹İstanbul Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Hemşirelik Esasları Anabilim Dalı, İstanbul

²İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Beyin ve Sinir Cerrahisi Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Beyin cerrahisi ameliyatlarında kullanılan irrigasyon sıvısının sıcaklığı, hemodinamik parametreler ve nörofizyolojik yanıtlar üzerinde etkili olabilir. Bu çalışma, irrigasyon sıvısı sıcaklığının EEG (BİS) ve yaşam bulguları üzerindeki etkisini değerlendirerek, subjektif ve objektif sıcaklık ölçümleri arasındaki farkları ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Gereçler ve Yöntem: Araştırmada kullanılan gereçler; 1. HASTA BİLGİ FORMU, 2. GLASKOW KOMA SKALASI, 3. HASTA İZLEM FORMU, 4. SICAKLIK DEĞERİ ÖLÇÜM CİHAZI TERMOMETRE, 5. BRAIN CHANNEL MONITORING (BİS). Bu araştırma, beyin cerrahisi ameliyatlarında kullanılan intraoperatif irrigasyon sıvısı sıcaklığının hemodinamik parametreler üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla planlanmıştır. Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir çalışma olup, İstanbul Üniversitesi Beyin ve Sinir Cerrahisi ameliyathanesinde yürütülecektir.

Sonuçlar: Bu çalışma, beyin cerrahisi sırasında irrigasyon sıvısının sıcaklık farklarının hasta hemodinamisi üzerindeki etkisini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ön bulgular, sıcaklık farklarının hipotermi, hemodinamik değişimler ve kanama süreci ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Elle yapılan sıcaklık değerlendirmesinin objektif ölçümlerle kıyaslanması, sağlık çalışanlarının algısal farkındalığını artırma açısından önemli olacaktır. Çalışma tamamlandığında, irrigasyon sıvısı sıcaklığının optimal yönetimi konusunda daha güçlü öneriler sunulabilecektir.

Tartışma: NICE kılavuzlarına göre 500 ml üzeri intravenöz sıvılar ve irrigasyon sıvılarının özel bir ısıtma cihazıyla 37°C'ye kadar ısıtılması önerilmektedir (NICE, 2018). Çalışmamızda da bu sıcaklık aralığında irrigasyonun hemodinamik stabiliteyi artırabileceği değerlendirilmektedir. Yapılan çalışmalar, cerrahi ekibin subjektif sıcaklık algısının genellikle yanıltıcı olabileceğini göstermektedir (Aksoy & Ocaktan, 2023).

Anahtar Sözcükler: İntraoperatif irrigasyon, nörofizyolojik yanıtlar, hemodinamik parametreler, yaşam bulguları

HB-032 / Nöroşirürji Hemşireliği

İNTRAKRANİYAL CERRAHİ GEÇİREN HASTALARDA TABURCULUK SONRASI KARŞILAŞILAN GÜÇLÜKLER: İNTEGRATİF DERLEME**Fırat Açıkgöz¹, Necla Bozkurt², Zahide Tunçbilek¹**¹Hacettepe Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği AD, Ankara²Hacettepe Üniversitesi, Erişkin Hastanesi, Ankara

Giriş: Ameliyat sonrası hastaları erken taburcu etme eğilimi intrakraniyal cerrahi alanında da uygulanmaktadır. Uygulanan bu erken taburculuk sonrası hastalar iyileşme sürecinde birçok güçlük ile karşılaşmaktadır. Bu derleme, intrakraniyal cerrahi geçiren hastalarda taburculuk sonrası karşılaşılan güçlükleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Gereçler ve Yöntem: Bu çalışmada, integratif derleme süreci yürütülmüştür. PubMed, ScienceDirect ve Google Akademik veri tabanlarında "intracranial surgery", "after discharge" ve "challenges" anahtar sözcükleri kullanılarak bir literatür taraması yapılmıştır. Çalışma türü açısından herhangi bir sınırlamaya gidilmeden tam metnine ulaşılabilen son 20 yıl içerisinde (2005-2025) yayımlanmış olan İngilizce makaleler çalışmaya dahil edilmiştir. Bu derlemede, dahil edilme kriterlerini karşılayan yedi makale değerlendirilmeye alınmıştır. Bu makaleler arasında beş retrospektif kohort ve iki nitel çalışma yer almaktadır.

Sonuçlar: İncelenen makalelerin çoğu kraniotomi (n=2) ve hipofiz cerrahisi (n=2) uygulanmış hastaları kapsamaktadır. Taburculuk sonrası yeniden yatışa neden olan en sık sorunlar arasında enfeksiyon, hiponatremi, nörolojik sorunlar ve nöbet yer almaktadır. Bu sorunlar ile birlikte bakım ihtiyacı olan hastaların günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirmede, uygun ve yeterli düzeyde bakım almada, rehabilitasyon veya taburculuk sonrası kontrol gibi sağlık hizmetine ulaşmada ve sıvı kısıtlama gibi tedavi protokollerine uyum sağlamada güçlük yaşadıkları belirlenmiştir. Ayrıca incelenen çalışmalarda, hastalar ile birlikte bakım veren hasta yakınlarının da tedaviler, bakım uygulamaları ve komplikasyonların erken tanınması konusunda kafa karışıklığı ve bilgi eksikliği deneyimledikleri yer almaktadır.

Tartışma: Bu integratif derleme, hem hasta hem de bakım verenlerin karşılaştıkları güçlüklerin hastaların ameliyat sonrası iyileşme sürecini olumsuz etkilediğini göstermektedir. Bu doğrultuda hemşireler, intrakraniyal cerrahi geçiren hastaların karşılabilecekleri güçlükleri değerlendirerek gereksinimlerine yönelik taburculuk eğitimi sağlamalıdır. Bu derlemeden elde edilen bulguları güçlendirmek için yeni çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Ameliyat sonrası güçlükler, intrakraniyal cerrahi, taburculuk eğitimi

HB-033 / Nöroşirürji Hemşireliği

GECE UYGULANAN HEMŞİRELİK BAKIM GİRİŞİMLERİ VE GÜRÜLTÜNÜN NÖROŞİRÜRJİ YOĞUN BAKIM HASTALARININ UYKU KALİTESİNE ETKİSİ**Ayşenur Demirci¹, Serpil Yüksel²**¹Konya Şehir Hastanesi, Konya²Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Konya

Giriş: Yoğun bakım hastaları, bilişsel işlevlerini etkileyen ve deliryum riskini artıran uyku sorunları yaşamaktadır. Bu çalışmada, gürültünün ve gece

uygulanan hemşirelik girişimlerinin nöroşirürji yoğun bakım hastalarının uyku kalitesine etkisini değerlendirmek amaçlandı

Gereçler ve Yöntem: Tanımlayıcı tipteki bu çalışma, Nisan 2021-Ocak 2023 tarihleri arasında Konya'da bir üniversite hastanesinin nöroşirürji yoğun bakım ünitesinde (YBÜ) gerçekleştirildi. Araştırmanın örneklemini, en az bir gece YBÜ'de kalan, uyku bozukluğu tanısı olmayan, sedasyon uygulanmayan ve Glasgow Koma Skala puanı ≥ 13 olan 186 hasta oluşturdu. Araştırma öncesi etik kurul ve kurum izinleri alındı. Uyku kalitesi, Richards-Campbell Uyku Ölçeği (RCUÖ) ile değerlendirildi. Ortamdaki ses düzeyi, 20:00-07:00 saatleri arasında desibelmetre ile saatlik ölçüldü. Analizde, Bağımsız Örneklem t testi, Tek Yönlü Varyans Analizi, Pearson korelasyon ve çoklu lineer regresyon analizi kullanıldı.

Sonuçlar: Hastaların %95,7'si YBÜ'de uyku düzeninin değiştiğini, uykuya dalamama (%46,2) ve uyuyamama (%45,7) sorunları yaşadığını belirtti. 20:00-07:00 saatleri arasında YBÜ'deki ses düzeyi ile RCUÖ toplam puanı arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu, ses seviyesi yükseldikçe hastaların uyku kalitesinin azaldığı belirlendi. Uyku kalitesini etkileyen hemşirelik girişimlerinin pupil kontrol sıklığı, idrar takip sıklığı, ilaç tedavisi sıklığı ve pozisyon verme sıklığı olduğu saptandı. Bu faktörlerin etkisi çoklu lineer regresyon analizi ile değerlendirildiğinde, idrar takip sıklığı, RCUÖ gürültü seviyesi ve hastada bulunan tıbbi araç-gereç sayısının uyku kalitesini %43 oranında etkilediği belirlendi.

Tartışma: Araştırma bulguları, gürültünün, tıbbi-arac gereç sayısının ve sık uygulanan hemşirelik girişimlerinin nöroşirürji yoğun bakım hastalarının uyku kalitesini etkilediğini gösterdi. Bu hastaların uyku kalitesini artırmak için gürültü kaynaklarının kontrolüne yönelik planlamaların yapılması, acil ve temel bakım gereksinimleri dışındaki hemşirelik girişimlerinin gündüz saatlerinde uygulanması ve bakım girişimlerinin sıklığının hastaya göre belirlenmesi önerilir.

Anahtar Sözcükler: Bakım, Gürültü, Hemşirelik, Nöroşirürji yoğun bakım, Uyku

HB-034 / Nöroşirürji Hemşireliği

LOMBER DİSK HERNİSİ CERRAHİSİ SONRASINDA SÜREKLİ VE ARALIKLI LUMBOSAKRAL KORSE KULLANIMININ AĞRI, UYKU VE KONFORA ETKİSİ: RANDOMİZE KONTROLLÜ ÇALIŞMA**Kadir Ürker**

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastanesi, Kahramanmaraş

Giriş: Lomber disk cerrahisi uygulanan hastalarda sürekli ve aralıklı lumbosakral (LS) korse kullanımının ağrı, uyku ve konfora etkisi konusunda mevcut kanıtlar sınırlıdır. Bu çalışmanın amacı lomber disk cerrahisi uygulanan hastalarda sürekli ve aralıklı lumbosakral korse kullanımının ağrı, uyku ve konfor üzerindeki etkilerinin belirlenmesidir.

Gereçler ve Yöntem: Çalışma için Hasan Kalyoncu Üniversitesi Etik Kurulu'ndan (Onay No: 2024-14) izin alındı. Araştırma, 15 Nisan 2024- 15 Mayıs 2025 tarihleri arasında Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Hastanesi Beyin ve Sinir Cerrahi Servisi'nde yapıldı. Çalışmaya katılan 102 hasta, randomize olarak sürekli (n=51) ve aralıklı (n=51) LS korse kullanan iki gruba ayrıldı. Sürekli LS korse kullanan hastalar çalışma grubu, aralıklı LS korse kullanan hastalar kontrol grubu olarak belirlendi. Veriler, Tanıtıcı Bilgi Formu, Perianestezi Konfor Ölçeği ve Richards-Campbell Uyku Ölçeği ile cerrahiden önce (T0), cerrahiden bir gün sonra (T1) ve cerrahiden iki gün sonra (T2) toplandı. Analizler SPSS 22.0 ile yapıldı. Anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi.

Sonuçlar: Gruplar arasında yaş, cinsiyet, vücut kitle indeksi, eğitim durumu ve medeni durum açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır ($p > 0,05$). Perianestezi Konfor Ölçeği sonuçlarına göre, T0, T1 ve T2 ölçümlerinde gruplar arasında fark saptandı ($p > 0,05$). Uyku Algısı Ölçeği sonuçlarında, T0 puanları benzerken ($p=0,838$), T1 ve T2'de kontrol grubunun puanı, çalışma grubuna göre anlamlı derecede yüksekti ($p=0,001$). Ağrı Puanları, T0'da benzerken ($p=0,487$), T1 ve T2'de çalışma grubunda anlamlı olarak daha düşüktü ($p=0,001$).

Tartışma: Lumbosakral korsenin sürekli kullanımının konfor üzerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı, ağrıyı azalttığı; uyku kalitesi üzerinde ise aralıklı kullanımın daha olumlu etki sağladığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Ağrı yönetimi, lomber disk hernisi, ortez kullanımı, postoperatif bakım, uyku kalitesi

HB-035 / Nöroşirürji Hemşireliği

DEJENERATİF SPİNAL HASTALIĞI OLAN HASTALARDA AĞRI VE KORKU-KAÇINMA İNANISININ FONKSİYONEL YETERSİZLİK VE DÜŞME KORKUSUNA ETKİSİNİN BELİRLENMESİ

Gülşah Köse¹, Sevim Saltay², Asena Sayacı³, Gülcan Kozluk⁴, Beste Daltaban⁵, Güven Gürsoy⁵

¹Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Muğla

²Muğla Eğitim ve Araştırma Hastanesi Beyin Cerrahi Kliniği, Muğla

³Ankara Üniversitesi Sağlık Uygulama ve Araştırma Hastaneleri İbni Sina Hastanesi Çalışan Sağlığı Birimi, Ankara

⁴Nöroşirürji Hemşireleri Derneği, Ankara

⁵Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Tıp Fakültesi Beyin Cerrahi ABD, Muğla

Giriş: Çalışmanın amacı dejeneratif spinal hastalığı olan hastalarda ağrı ve korku-kaçınma inanışının fonksiyonel yetersizlik ve düşme korkusuna etkisinin belirlenmesidir.

Gereçler ve Yöntem: Tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tipteki bu araştırma Aralık 2024-Şubat 2025 tarihleri arasında iki il merkezindeki nöroşirürji kliniğine dejeneratif spinal hastalık nedeni ile başvuran hastalar ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma, Tip 1 hata: 0.05, Tip 2 hata: 0.20, %80 güç olarak 102 hasta ile tamamlanmıştır. Araştırmanın verileri; Sosyo-Demografik Özellikler ve Sağlık Öyküsü Formu, Ağrı İnançları Ölçeği (AİÖ), Düşme Korkusu Ölçeği (DKÖ), Oswestry Engellilik İndeksi, Korku-Kaçınma İnanç Ölçeği (KKİÖ) ve Görsel Analog Skala (VAS) kullanılarak toplanmıştır. Araştırma öncesinde etik kurul onayı, kurum izinleri ve hasta onamları alınmıştır. Verilerin analizi, tanımlayıcı istatistikler, ki kare testi, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü varyans analizi, Bonferroni/Tamhane's T2, Pearson korelasyon katsayısı, model testi için path analizinden yararlanılarak gerçekleştirilmiştir.

Sonuçlar: Hastaların %47.1'inde lomber disk hernisi olduğu, %27.5'inin daha önce en az bir kez düştüğü, ölçek puan ortalamalarının AİÖ organik inanç alt boyutunda 4.29 ± 0.85 , psikolojik inanç alt boyutunda 4.20 ± 1.03 , DKÖ'de 31.52 ± 10.81 , Oswestry'de 43.22 ± 23.64 , KKİÖ fiziksel aktivite alt boyutunda 17.37 ± 5.36 , KKİÖ iş alt boyutunda 20.40 ± 11.13 , VAS'ta 6.09 ± 1.79 olduğu belirlenmiştir. Path analizinde, KKİÖ fiziksel aktivite boyutunun DKÖ üzerinde, VAS'in Oswestry üzerinde ve AİÖ organik inançlar alt boyutunun DKÖ üzerinde pozitif yönde anlamlı etkisinin bulunduğu saptanmıştır.

Tartışma: Hastalarda ağrı şiddetinin orta derecede, ağrı inancının ise yüksek olduğu, düşme korkusunun ve ciddi derecede fonksiyonel yetersizliğin bulunduğu, hastaların korku kaçınma davranışı sergiledikleri özellikler

fiziksel aktiviteden kaçındıkları saptanmıştır. Fiziksel aktiviteden kaçınmanın düşme korkusunu, ağrı şiddetinin fonksiyonel yetersizliği, ağrı inancı organik boyutunun düşme korkusunu etkilediği göz önüne alındığında, hemşirelerin düşme korkusunun azaltılması ve fonksiyonelliğin geliştirilmesi için hastalarda ağrı, ağrı inancı, fiziksel hareketlilikten kaçınma davranışlarını değerlendirmesi önemlidir.

Anahtar Sözcükler: Ağrı, düşme, fonksiyonel yetersizlik, hemşire, korku

HB-036 / Nöroşirürji Hemşireliği

NÖROŞİRÜRJİ HASTALARINDA BEDEN POZİSYONLARININ KAFA İÇİ BASINÇ VE SEREBRAL PERFÜZYON BASINCI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SİSTEMATİK DERLEME VE META-ANALİZ ÇALIŞMASI

Gamze Bozkul¹, Gülay Altun Uğraş², Serpil Yüksel³, Bahar Taşdelen⁴

¹Tarsus Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Mersin

²Mersin Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Mersin

³Necmettin Erbakan Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı, Konya

⁴Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Temel Tıp Bilimleri Bölümü Biyoistatistik Ve Tıbbi Bilişim Anabilim Dalı, Mersin

Giriş: Yoğun bakım ünitesinde yatan nöroşirürji hastalarında kafa içi basıncının (KİB) düşürülmesi, serebral perfüzyon basıncının (SPB) sürdürülmesi, hasta konforunun sağlanması ve basınç yaralanmalarının önlenmesi için hemşireler, farklı beden pozisyonları vermektedir. Bu sistematik derleme ve meta-analiz çalışmasında, nöroşirürji hastalarına verilen farklı beden pozisyonlarının KİB ve SPB'ye etkisini değerlendirmek amaçlandı.

Gereçler ve Yöntem: Pubmed, Cochrane, Google Akademik, Web of Science (WOS), YökTez, DergiPark, TRDizin ve ULAKBİM veri tabanlarından Ocak 2000-Mayıs 2024 tarihleri arasında Türkçe ve İngilizce anahtar kelimeler tarandı. Tarama sonucunda yedi çalışma meta-analize dahil edildi. Verilerin analizinde CMA free demo versiyonu kullanıldı. Heterojenlik Higgins I2 testleri ile yayın yanlılığı ise Kendall's tau analizi ve Egger's regresyon analizi ile belirlendi. Bu sistematik derleme ve meta-analizin PROSPERO kaydı yapıldı (CRD42023474880).

Sonuçlar: Bu meta-analizde nöroşirürji hastalarında supine pozisyonu, KİB ve SPB'de istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahipti. Pozisyon öncesine göre 30 (%95 CI: -0,772: -0,077: $g=-0,425$) ve 60 derece (%95 CI: -0,709: -0,060: $g=-0,385$) supine pozisyonunda KİB; 60 derece (%95 CI: -0,760: -0,110: $g=-0,435$) pozisyonunda ise SPB istatistiksel olarak anlamlı biçimde azaldı. Pozisyon öncesine göre sağ ve sol lateral pozisyon ise KİB ve SPB'de istatistiksel olarak anlamlı etkiye sahip değildi.

Tartışma: Bu sonuçlar, 30 ve 60 derece supine pozisyonunun KİB'in düşürülmesinde etkili olduğunu ancak 60 derece pozisyonun SPB'yi düşürdüğünü ve hemşirelerin bu pozisyonu verirken hastayı yakından izlemesi gerektiğini gösterdi. Farklı derecelerdeki sağ ve sol lateral pozisyonlar ise KİB ve SPB üzerinde anlamlı etkiye sahip olmamasına rağmen hastalara farklı pozisyon verilmesi gerektiğinde hemşireler tarafından alternatif olarak kullanılabilirler. Sınırlı sayıdaki araştırma göz önünde bulundurulduğunda, farklı pozisyon tür ve derecelerine yönelik kanıt düzeyi yüksek araştırmaların yapılması önerilebilir.

Anahtar Sözcükler: Beden pozisyonu, nöroşirürji, kafa içi basınç, serebral perfüzyon basıncı, hemşire

HB-003 / Nöroşirürji Hemşireliği

BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİNDE BEYİN VE SİNİR CERRAHİ YOĞUN BAKIM ÜNİTESİNDEKİ BURKHOLDERIA CEPACIA SALGIN ANALİZİ**Hilal Canlı***Sütçü İmam Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi, Kahramanmaraş*

Giriş: Bu çalışmada, KSÜ SUAİ Beyin cerrahisi yoğun bakım ünitesinde Ocak-Nisan 2022 yılları arasında gelişen Burkholderia cepacia salgını analizinin yapılması amaçlanmıştır. Analizde salgınla ilişkili faktörler belirlemek hastane enfeksiyon kontrol önlemlerine yönelik çalışmalara yön vermesi hedeflenmiştir.

Gereçler ve Yöntem: Çalışmanın evrenini 2022 Ocak - Nisan tarihleri arasında beyin cerrahi yoğun bakım ünitesinde arka arkaya gelişen ve kan kültüründe Burkholderia cepacia üreyen tüm vakalar, çalışmanın örneklemini 11 kan kültüründe Burkholderia cepacia tespit edilen hasta dosyaları oluşturmuştur. Tanı konulurken "Sağlık Bakanlığı Ulusal Sağlık Hizmeti İlişkili Enfeksiyonlar Sürveyans Tanı Rehberi" kriterleri göz önünde bulundurulmuştur. Bu çalışma da 2022 Ocak- 2022 Nisan tarihleri arasında KSÜ SUAİ Enfeksiyon Kontrol Komitesi tarafından elde edilen veriler kullanıldı. Kan kültüründe üreme olan hastaların %73'ü (n=8) kadın, %27'si (n=3) ise erkekti. olguların aylara göre dağılımı incelendiğinde Ocak 2022 %27.3 (n=3), şubat ayında %9.1 (n=), mart ayında %45.5 (n=5), nisan ayında %18.2 (n=2) toplam 11 hasta mevcuttu. Beyin cerrahi yoğun bakım ünitesinde bir önceki yıl ile 2022 yılı verileri kıyaslandığında 2021 yılında beyin cerrahi yoğun bakım ünitesinde Burkholderia cepacia görülmemiştir. Hastaların sonlanım durumları incelendiğinde %63.6'sının (n=7) eksitus %36.4'ünün (n=4) ise sağlıklı taburcu olduğu saptanmıştır.

Sonuçlar: Beyin Cerrahi Yoğun Bakım Ünitesine enfeksiyon kontrol komite hemşireleri tarafından yapılan sürveyanslarda; çalışanlara kan dolaşımı enfeksiyonlarının ilgili eğitim düzenlendi, üniteye kontamine olabileceği düşünülen solüsyonların (sıvı sabun, batikon, el dezenfektanlarının) yenileri ile değişimi sağlandı, alanda mekanik temizlik yaptırıldı. Yapılan bu sürveyans çalışmaları sonucunda 15 Nisan 2022 itibarı ile vaka görülmedi.

Tartışma: Yoğun bakım ünitelerinde yatan hastalar genellikle uzun süre hastanede kalmaktadır. Çeşitli müdahalelere tabi tutulurlar ve invaziv tıbbi cihazlara ve birçok geniş spektrumlu antibiyotiğe bağımlılıkları, onları diğerlerinin yanı sıra kan dolaşımı enfeksiyonlarına yatkın hale getirir.

Anahtar Sözcükler: Yoğun bakım, kan dolaşım, salgın

